

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2104
Tarih : 30.05.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

27 Mayıs – 5 Temmuz 1980 tarihinde Çorum'da Alevi yurttaşlara yönelik nefret saikiyle gerçekleşen Çorum katliamı planlayanların ve siyasi destek sunanların tespiti, sorumlularının bulunması ve cezalandırılması ile bu katliamla ilgili yüzleşme süreçlerinin işletilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Mahmut TOĞRUL

HDP Antep Milletvekili

GEREKÇE

27 Mayıs – 10 Temmuz 1980 tarihinde Çorum'da Alevi yurttaşlara yönelik nefret saikiyle başlayan linç girişimleri, resmi rakamlara göre; 57 yurttaşın yaşamını yitirdiği, 200'ü aşkın yurttaşın yaralandığı, yüzlerce ev ve işyerinin yağmalanıp talan edildiği ve yoğun bir alevi göçünün yaşandığı büyük bir katliama dönüşmüştür. Türkiye Cumhuriyeti tarihinin gördüğü en kanlı ve hunharca işlenmiş siyasi katliamlarından biri olan bu katliam farklı halkların, kimliklerin, inançların ve kültürlerin beşiği olan Anadolu ve Mezopotamya topraklarında, tekçi anlayışın savunucuları ve takipçilerinin devlet gücünü de arkalarına alarak yaşattıkları büyük acılardan sadece birisidir.

12 Eylül Askeri Darbesine zemin hazırlamak ve darbeyi meşrulaştırmak için devletin derinlerinde hazırlanmış olan Çorum katliamına giden süreçte tıpkı öncesinde ve sonrasında gelişen katliamlar gibi, provokasyon, linç kültürü ve katliamın gerçekleştirilmesi aşamaları devreye konmuştur. Devletin yayın organı TRT "Çorum'da Alaaddin Camii'ne patlayıcı madde atılması ve dışarıdan ateş açılması ile olaylar başladı" şeklindeki tahrik edici yalan haberi sık sık yayınlamış ve Alaaddin Camii'ne bomba atıldığı yalanı camilerin hoparlörlerinden kente duyurulmuştur. TRT'nin Çorum muhabirinin, böyle bir haber vermediğini söylemesine rağmen, askeri yetkililer ve dönemin Çorum Valisi bu yalan haber karşısında susmuş, önceden hazırlıklı olan eli silahlı gruplar Alevi mahallelerine saldırmaya başlamıştır.

Katliamın hazırlayıcıları olan bu kontra güçler Alevi yurttaşlara saldırarak evlerini, işyerlerini silahlarla taramış, kundaklanarak yakmıştır. Saldırıların çok daha ağır bir kıyıma dönüşmesini engellemek için direnişe geçen Alevi mahallesine barikatları yıkarak giren panzerin ateşiyle hamile bir kadın ve bir öğretmen katledilmiş, yaşlı bir kadın panzerin altında kalarak yaşamını yitirmiş, bir tıp öğrencisi de panzerin ateşiyle yaralanarak götürüldüğü hastanede ağır işkenceler sonucu öldürülmüştür. Güvenlik güçlerinin bu tutumundan ve karanlık odaklardan güç alan linççi gruplar, katliama tanıklık edenlerin aktarımıyla; "Çorum'u Maraş'a döndüreceğiz" "Kızılbaşları yakın yıkın" diye bağırarak Alevi yurttaşların kapılarını kırarak evlere girmiş ve yurttaşları gerek evlerin içinde gerekse evlerinden çıkarılarak sokak ortasında vahşi bir şekilde katletmişlerdir. Çocukların, kadınların çıplak bir şekilde sokak ortasında dolaştırılıp çivili sopalarla işkence edilerek öldürüldüğü bu katliam, 57 kişinin ölümü ve 200'ü aşkın kişinin yaralanmasıyla sonuçlanmıştır. Ayrıca üç yüze yakın bina tahrip edilmiş ve 600 kadar aile başka yerlere göç etmek zorunda kalmıştır. Bu katliamdan sonra Çorum, tarlasından ekinlerle birlikte ceset toplayan il olarak tarih kitaplarına geçmiştir.

Başta Alevi yurttaşlar olmak üzere, tüm demokratik kamuoyunun beklentisi, bu katliamı gerçekleştirenlerin, katliam emrini verenlerin ve bütün sorumluların yargı önüne çıkartılıp hak ettikleri cezalara çarptırılmasıydı. Fakat katliam nedeniyle Alevi toplumundan hiç özür dilenmemiş, devletin katliamlardaki rolü ve tutumu mahkûm edilmemiş, bu provokasyonu planlayanlar, emir-komuta zinciri içerisinde katliamda rol alan görevliler, katliama onay veren siyasiler ve yöneticiler korunmuş, diğer katliamlarda olduğu gibi, yargı, Çorum'da da gerçeklerin üstünü örtme yoluna gitmiş ve adalet sağlanmamıştır. Bu nedenle acılar dinmemiş, yürekler soğumamış ve Çorum 36 yıldır kanamaya devam etmiştir.

Türkiye artık katliamlarla anılmamak, demokratik hukuk devleti olma yolunda ilerlemek, tüm inançların ve etnik kimliklerin bir arada yaşayabileceği bir iç barışı tesis etmek istiyorsa, Çorum katliamı özelinde tüm karanlık geçmişiyle yüzleşmek, hesaplaşmak, halklara karşı işlenen insanlık suçlarını aydınlatmak ve sorumlularını yargı önüne çıkarmak zorundadır.

Bu kapsamda, 27 Mayıs – 5 Temmuz 1980 tarihinde Çorum'da nefret saikiyle gerçekleşen katliamı planlayanların ve siyasi destek sunanların tespiti, sorumlularının bulunması ve cezalandırılması ile bu katliamla ilgili yüzleşme süreçlerinin işletilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep ediyoruz.

Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

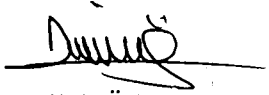
Besime KONCA
HDP Siirt Milletvekili

Ferhat ENCÜ
HDP Şırnak Milletvekili

Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

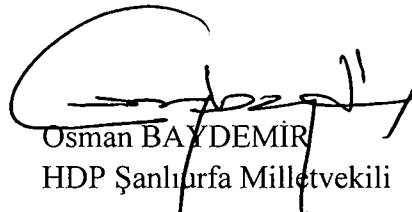
Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

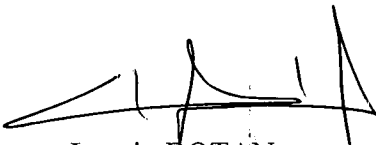
İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

Tuğba HEZER ÖZTÜRK
HDP Van Milletvekili

Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

